

Duminica dinaintea Botezului Domnului

APOSTOL. II TIMOTEI 4, 5-8

Fiule Timotei, fii treaz în toate, suferă răul, fă lucru de evanghelist, slujba ta fă-o deplin! Că eu de-acum mă jertfesc și vremea despărțirii mele s-a apropiat. Lupta cea bună m-am luptat, călătoria am săvârșit,

credința am păzit. De acum mi s-a gătit cununa dreptății, pe care Domnul îmi va da-o în ziua aceea, El, Dreptul Judecător, și nu numai mie, ci și tuturor celor ce au iubit arătarea Lui.

EVANGHELIE. MARCU 1, 1-8

Începutul Evangheliei lui Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, precum este scris de proroci: «Iată, Eu trimit pe îngerul Meu înaintea feței Tale, care va pregăti calea Ta. Glasul celui ce strigă în pustie: Gătiți calea Domnului, drepte faceți cărările Lui». Ioan boteza în pustie, propovăduind botezul pocăinței spre iertarea păcatelor. Și ieșeau la el tot ținutul Iudeei și toți cei din Ierusalim și se botezau de către el în râul Iordan,

mărturisindu-și păcatele. Iar Ioan era îmbrăcat în haină de păr de cămilă, avea cingătoare de piele împrejurul mijlocului și mânca lăcuste și miere sălbatică. Și propovăduia, zicând: Vine în urma mea Cel ce este mai puternic decât mine, Căruia nu sunt vrednic, plecându-mă, să-I dezleg cureaua încălțămintelor. Eu v-am botezat pe voi cu apă, El însă vă va boteza cu Duh Sfânt.

TÂLCUIRI

Nu există nici o înțelepciune adevărată fără iubire, nici iubire adevărată fără înțelepciune. Înțelepciunea fără iubire este înțelepciunea șarpelui, iubitoare de sine și otrăvitoare; iubirea fără înțelepciune este o ploaie torențială atunci când pământul uscat caută o picătura de apă a unei ploii ușoare.

Cât de nemărginită este înțelepciunea lui Dumnezeu! Nimic nu se poate asemăna cu aceasta decât dragostea lui Dumnezeu. Cât de mari sunt înțelepciunea și dragostea lui Dumnezeu, dezvăluite în firea zidită! Dar tocmai acesta este un duh al înțelepciunii și al iubirii, pe care Dumnezeu l-a dezvăluit prin Domnul nostru Iisus Hristos, în lucrarea mântuirii omului.

Cât de mari sunt înțelepciunea și dragostea lui Dumnezeu, dezvăluite în Prima Zidire! Dar aceasta era înțelepciunea facerii cuiva care nu exista, dragostea dăruită cuiva care nu avea dragoste. Totuși, înțelepciunea dezvăluită în Noua Zidire este înțelep-

ciunea tămăduirii bolnavilor de moarte și iubirea în Noua Zidire este iubirea jertfei de sine.

Încă o dată și încă de două ori și încă de mai multe ori, citește Evanghelia Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos și potolește-ți setea cu înțelepciunea și iubirea de nespus a lui Dumnezeu. Și vei simți de două ori pe atât – și de mai multe ori – sănătatea sufletului și puterea sufletului și bucuria vieții.

Domnul vine în lume ca să vindece lumea, să o reînnoiască și să o învie din morți.(...)

Dar cel de-al doilea început a avut ca părtaș un înger. S-a arătat un înger: nu un înger fără de trup, ci un om cu numele Ioan, fiul preotului Zaharia și al femeii sale Elisabeta. El nu era înger ca alți îngeri, ci a fost numit înger de către proorocul: „Iată, Eu trimit pe îngerul meu și va găti calea înaintea feței Mele” (Maleahi 3, 1).

Cu această proorocie își începe Evanghelia sa, sfântul Evanghelist Marcu. Și aceasta este o taină mi-

nunată. Fiecare dintre Evangheliști folosește un anumit început. Evanghelistul Ioan începe din veșnicie. Matei începe de la Avraam; Luca începe cu nașterea Mântuitorului pe pământ; Marcu începe cu botezul în râul Iordanului.

De ce nu încep toți Evangheliștii la fel? Spuneți-mi atunci, unde se află acest început unic al lui Iisus Hristos? Este greu să vorbești despre începuturile unui lucru lipsit de viață, dar este cu atât mai greu să vorbești despre un om viu, fără să vorbești despre Dătătorul de viață, de la care întreaga viață și-a primit începutul.

În realitatea pe care ne-o înfățișează Evangheliștii și în fiecare dintre noi, se află aceste patru începuturi, pe care le pricpem fie cu mintea, fie cu simțirea. Unul este începutul nostru întru Dumnezeu, următorul se află în strămoșii noștri, al treilea, în părinții noștri și al patrulea, la vremea când începem să arătăm cea mai mare lucrare a noastră în această lume.

Dar Hristos are un al cincilea început, în legătură cu fiecare dintre noi. Cu alte cuvinte, începutul lui Iisus Hristos și Fiul lui Dumnezeu și al Evangheliei Sale pentru noi este atunci când El vine la viață în inimile și mințile noastre, ca singur Mântuitor al nostru; când El încetează să mai fie în lăuntrul nostru doar o lampă aurie, neaprinsă, plină cu ulei și care, fiind aprinsă, începe să lumineze și să încălzească întreaga noastră ființă; atunci El începe să fie pâinea noastră zilnică, fără de care nu petrecem nici măcar o singură zi; atunci când El începe să fie pentru noi de mai mare preț decât întreaga lume, decât toate lucrurile cele bune, decât rudeniile și prietenii, și mai scump decât însăși viața noastră pământească.

Acesta este, pentru noi, adevăratul început al lui Iisus Hristos. Numai atunci ne va sta în putință să în-

țelegem celelalte patru începuturi pomenite de către cei patru Evangheliști.

Evanghelistul Marcu își începe Evanghelia sa cu începutul propovăduirii în lume a lui Hristos și pre-

oția Sa în lume. Și el îndată întărește profeția prorocului Maleahi despre Ioan Înaintemergătorul, ca înger care va merge înaintea feței Domnului.

De ce prorocul și Evanghelistul îl numesc pe Ioan înger, când el nu era înger, ci om? Mai întâi pentru că Ioan a fost, în viața sa, ca un înger ceresc, dintre toți oamenii, apropiindu-se cel mai mult de viața îngerilor. În al doilea rând, pentru că trebuia să fie limpede învățătura, că scopul preoției pământești a lui Hristos era de a face îngeri din oameni – din oameni muritori și păcătoși, din oameni după firea lor înrobite, de a face ființe libere în mod firesc, fără de moarte și fără de păcat, întocmai ca sfinții îngeri din cer.

În ce fel era Ioan ca un înger? Mai întâi, în ascultarea sa față de Dumnezeu; în al doilea rând, în libertatea sa față de lume și în al treilea rând, în lipsa sa de griji pentru viața sa trupească.

Cea dintii este de cea mai mare însemnătate pentru lume, a doua decurge din prima și a treia din a doua. Îngerii sunt ascultători desăvârșiți față de Dumnezeu. În fiecare zi, tainele de negrăit ale înțelepciunii, puterii și iubirii lui Dumnezeu li se dezvăluie și ascultarea lor față de Ziditorul lor nu este silită, ci izvorăște din bucurie și smerenie.

Și Sfântul Ioan a făcut ascultare desăvârșită față de Dumnezeu de la vârsta cea mai fragedă. Născut din părinți trecuți cu vârsta, el a rămas devreme fără de părinți, fiind lăsat în grija lui Dumnezeu ca singur Părinte al său, singurul său sprijin și singura lui iubire. Tatăl său a fost preot și probabil că prin aceasta și-a întărit cunoașterea lui Dumnezeu.

Zămisirea sa în pântecele bătrân și fără rod al mamei sale, prin puterea și voia lui Dumnezeu, nu i-ar fi putut rămâne necunoscută. Dacă Evanghelistul Luca cunoștea minunata poveste a zămislirii lui Ioan, cu atât mai mult trebuie să o fi cunoscut Ioan. El știa că îngerul lui Dumnezeu îi vestise nașterea și cunoștea cu adevărat cuvintele proorocești ale îngerului: „Va fi mare înaintea Domnului...și încă din pântecele mamei sale se va umple de Duhul Sfânt...și va merge înaintea Lui cu duhul și cu puterea lui Ilie” (Luca 1, 15-17).

Toate acestea erau înfipite în inima tânărului Ioan, atât de adânc, ca și cum ar fi fost săpate pe o bucată de piatră. Dumnezeu a dat la iveală fețele cele mai importante ale vieții sale, de la vârsta sa cea mai fragedă și el trebuie să fi deslușit limpede ce avea de făcut și cel fel de viață trebuia să aibă.

El s-a retras îndată în pustie (Luca 1, 80) pentru a se deprinde, zi și noapte, cu duhul său întru voia Dumnezeului celui viu. El s-a lăsat întru totul în voia lui Dumnezeu și Îl căuta pe El pentru toate lucrurile. El nu avea nevoie să fie învățat de către oameni, deoarece El – de la care oamenii primiseră cea mai mare cunoaștere, pe care a transmis-o și la alții – a vorbit cu Ioan în chip nemijlocit și i-a dezvăluit nemijlocit voia Lui. Și astfel, fiind retras din lume, Ioan a stat de vorbă cu Dumnezeu, așa cum fac îngerii cei din cer. Și întocmai ca îngerii, el a băut chiar din izvorul înțelepciunii, puterii și dragostei și din această pricină, proorocul l-a numit înger.

Iarăși, Ioan era ca un înger din cer, simțindu-se liber față de lume și față de oameni. Lumea era ca țărâna pentru el, mâniindu-se uneori față de unii sau de alții, rămânând totuși doar țărâna. Pentru el, oamenii erau o turmă aflată în neorânduială, care se pierduseră de păstorul lor.

Ce sunt lumea și omul înaintea puterii atotcuprinzătoare a Dumnezeului Celui viu? Care sunt puterea și lauda lor și cât de primejdioși sunt ei? Ei sunt ca o spumă deasupra unei mări adânci. Lumea nu poate da nimic bun oamenilor, decât numai dacă iau acel bun de la Dumnezeu, nici nu poate să facă vreun rău omului înaintea lui Dumnezeu sau fără îngăduința Lui.

Atunci, de ce trebuie omul să se înjosească în fața lumii? De ce trebuia să aștepte Ioan ceva de la oamenii care luaseră de la Dumnezeu și erau datori față de El? De ce trebuie el să se teamă de oameni, când întreaga lume trăiește în frică și respiră cu frică? Pen-

tru că Ioan, ca un înger al lui Dumnezeu, nu era legat de lume în nici un chip, nici în chipul cel mai puțin înfricoșat al ei.

De aceea Ioan s-a mâniat nepătimaș împotriva înțelepților Ierusalimului, înaintea cărora lumea se închina ca în fața idolilor: „Pui de vipere, cine v-a arătat să fugiți de mânia ce va să fie?” (Luca 3, 7) și l-a mustreat pe Irod pentru toate relele pe care le-a făcut Irod (Luca 3, 19).

Ioan nu a ținut seama de nimeni decât de Dumnezeu Cel viu și de voia Lui cea sfântă. El nu făcea nici o deosebire între oameni, nici după hainele lor, nici după cinstea și puterea lor, învățătura lor, bogăția ori vârsta lor – el îi deosebea numai după sufletul lor. Ochii lui nu-i vedeau pe oamenii cei trupești, ci sufletele lor goale, care se ascund ochilor celorlalți prin învelișul trupului. O asemenea libertate față de lume și față de oameni o au numai îngerii lui Dumnezeu și pentru aceasta proorocul l-a numit înger.

Iarăși, Ioan era asemenea îngerilor, fiind liber de orice grijă pentru viața sa pământească. Îngerii nu sunt ființe trupești ca oamenii, ci ei sunt înveșmânțați în strălucirea ființei lor – a trupurilor lor cerești (I Corinteni 15, 40). Îngerii sunt cu totul lipsiți de orice grijă față de ei. Nu-i deosebește pe ei grija pentru ce vor mânca, ori bea, ori îmbrăca. Slujindu-l lui Dumnezeu, ei știu că Dumnezeu le va da mâncare și băutură și haine.

Cine este acel gospodar pământesc care și-ar lăsa slujitorii săi credincioși să flămânzească și să umble goi? Cu atât mai mult Se îngrijește Dumnezeu de slujitorii Săi credincioși! „Cine dintre voi, îngrijindu-se, poate să adauge staturii sale un cot?” (Matei 6, 27).

Suntem înconjurați de Dumnezeu mai mult decât de aer și de soare. El știe din ce suntem făcuți și nevoile noastre Îi sunt cunoscute și El ne împlinește nevoile zi de zi. De ce nu pot toți oamenii să-și dea seama de aceasta? Dar, atunci, cum au apărut lipsurile și foamea? De ce le îngăduie Dumnezeu?

Pentru că Dumnezeu Se îngrijește să ne hrănească nu numai trupurile, ci și sufletele și experiența arată că foamea trupească poate hrăni uneori sufletul. Do vada cea mai limpede pentru aceasta, este postirea.

Un trup, care este în general hrănit din destul, arată un suflet în întregime gol. Cel ce postește cu trupul își hrănește sufletul. Cu cât un om se obișnuiește să postească, cu atât are mai puține griji pentru trupul său și are bucurii mai mari în sufletul său. Aceasta nu

se cunoaște din auzite; această faptuire se lămurește de la sine, numai când omul încearcă și aduce pururea postirea în viața sa.

Așa cum au trăit toți sfinții bărbați, nu printr-o înțelepciune adunată din cărți, ci încercând aceste realități, tot așa a trăit și Sfântul Ioan. El a învățat să fie liber de griji față de viața sa trupească, nu citind cărți și ascultând bărbați înțelepți care „spun”, dar nu „spun cum”, ci făcându-și obiceiul de a fi liber de griji.

El postea și a văzut că omul poate trăi nu numai fără toate acele mâncăruri care pricinuesc dureri, dar și fără pâine. Ioan s-a hrănit cu „lăcuste” și cu miere sălbatică, „lăcustele” găsindu-le prin puțina vegetație a pustiei și „mierea sălbatică” era mierea amară a albinelor sălbatice.

El nu a băut vin deloc, nici vreo băutură tare. Și totuși nu se spune că a dus vreodată lipsă de hrană sau băutură. Nu lăcustele și mierea sălbatică îl hrăneau pe el, ci puterea lui Dumnezeu, care i-a fost dată slujitorului Său credincios prin aceste mijloace. „Mâncare îngerească a mâncat omul” (Psalm 77, 29).

Așa se întâmplă în general cu cei credincioși și ascultători, pe când cei necredincioși și neascultători au nevoie de multe leacuri pentru hrana lor bogată. Mâncărurile bogate ale celor fără de credință și neascultători nu dau hrană trupurilor lor, ci împovărare, mânie și boală.

Ioan nu și-a făcut griji nici pentru, unde să locuiască, nici pentru, ce să îmbrace. Sălașul său era pustia, acoperită de bolta cerească și avea straie din păr de cămilă și cingătoare din piele. Și Ilie era încins cu o cingătoare din piele, semnificând moartea patimilor și graba de a împlini Voia lui Dumnezeu. Și încălțămintea? Și fes?

Dacă mergi destul de mult fără papuci, picioarele devin ca papucii. Și dacă mergi destul de mult cu capul descoperit sub bolta înstelată, cununa mare de stele devine mai potrivită podoabă a capului decât un fes strâns pe cap. El a văzut sufletul său, înveșmântat mai degrabă în mantii strălucitoare ca soarele, aparținând îngerilor din cer, decât în stricăciunea trupească – probabil că el, ca și Apostolul Pavel, nu știa dacă se afla în trup sau în afara trupului (II Corinteni 12, 3-4).

El se odihnea și dormea fie sub cerul liber, fie într-una dintre multele peșteri din sălbăticia Transiordaniei. Dar ce însemna aceasta pentru el, când sufletul său putea să se odihnească la pieptul împărătesc al Făcătorului ceresc? În preajma lui se aflau vipere

veninoase și lei flămânzi. Dar el nu se temea de ele, deoarece știa că Ochiul atoatevăzător îl supraveghea.

De ce s-ar fi temut de ele, când acestea nu-i puteau răni sufletul? El se vedea pe sine cu ochii sufletului, nu cu cei ai trupului. Oamenii care se văd numai cu ochii trupului se silesesc numai pentru trup, caută trândăvirea pentru trupurile lor, poartă de grijă trupurilor lor.

Sfântul Ioan era liber de toate grijile pământești. El avea grijă numai de sufletul lui și de voia lui Dumnezeu, care era singura lege și singurul cârmuitor al sufletului său. În aceasta, el era întocmai ca și îngerii din cer și pentru aceasta proorocul l-a numit înger.

Sfântul Grigorie Teologul spune: „Ostenitorul, slăbindu-și trupul își slăbește păcatul; el se străduiește să ajungă fără trup, omorându-și ceea ce este muritor prin ceea ce este fără de moarte”.

Mai sunt și alte proorociri cu privire la Sfântul Ioan. Marele prooroc Isaia l-a numit un glas care strigă: „În pustiu gătiți calea Domnului, drepte faceți cărările Sale” (cf. Isaia 40, 3). În timp ce proorocirea de mai înainte arată mai mult firea Sfântului, aceasta arată la chipul lucrării sale, al menirii sale.

Atunci, cum trebuia să fie lucrarea sa? Să fie un glas care strigă în pustie, care va atenționa oamenii și va pregăti calea pentru Domnul. Prin „pustie” înțelegem, mai întâi, deșertul de dincolo de Iordan, de unde a venit puternicul Înaintemergător al lui Hristos... .

Prin „pustie”, mai înțelegem întreaga lume și întreaga istorie a lumii, cuprinsă de stricăciunea păcatului ca de tuberculoză. Înaintemergătorul a fost prima rândunică a unei primăveri noi. Dar el nu a fost nici soarele strălucitor de primăvară, nici mireasma primăverii, nici cântarea de primăvară – el a fost numai trâmbițașul, care a trezit pe cei care dormeau somnul cel lung al iernii. El a fost numai vestitorul primăverii, Domnul Hristos fiind Primăvara însăși.

Prin „pustie” mai înțelegem sufletele oamenilor până în vremea aceasta, care au fost despărțite de Dumnezeu și se află afundate în întunericul morții, așa cum un râu s-a pierdut în nisipul deșertului. Sfântul Ioan este cel care ne trezește conștiințele, ca și cum ar trage un râu înspre soare și Hristos este Soarele. Conștiința este înaintașul dragostei, așa cum Ioan este al lui Hristos.

„Gătiți calea Domnului, drepte faceți cărările Sale”. Cum? Pocăiți-vă și mărturisiți-vă păcatele. Faceți aceste două lucruri grabnic, pentru că vine Domnul.

El va bate la ușa fiecărui suflet. Cel care se pocăiește și se mărturisește va ține ușa sufletului său deschisă și Domnul va intra, aducând viața cea veșnică.

Dar ușa celui care nu se pocăiește și nu-și mărturisește păcatele, fiind întinat de păcat, va rămâne închisă. Și Domnul va trece pe lângă el. Dar securea și focul vin pe urma Lui, întocmai așa cum primăvara merge înaintea Lui cu soarele său, cu mireasma și cu cântecul său. Calea Domnului și căile Sale sunt sufletele oamenilor; locurile rele sunt păcatele celor fărădelege.

Ce se înțelege prin „gătiți calea Domnului” este lămurit mai departe de către proorocul Isaia în aceste cuvinte: „Toată valea să se umple și tot muntele și dealul să se plece” (Isaia 40, 4). Aceasta înseamnă: tot ceea ce tu crezi că este josnic și de lepădat, se va ridica în înălțimi și tot ceea ce crezi că este măreț și puternic se va coborî. Sau, cu alte cuvinte: ai gândit că Dumnezeu este ca o vale joasă, deși El este cea mai mare înălțime; și tu ai gândit că lumea materială se află la cea mai mare înălțime, pe când ea este josnică, un scăunaș la picioarele lui Dumnezeu.

Păcatul a răsturnat întreaga lume cu susul în jos. Lepădați păcatul și lumea va sta din nou drept în picioare.

Așadar, pocăiți-vă și mărturisiți-vă păcatele și botezați-vă cu botezul pocăinței pentru iertarea păcatelor.

Ioan a botezat în pustie și a propovăduit botezul pocăinței pentru iertarea păcatelor. În ce chip este Ioan înaintemergătorul lui Hristos? Numai în felul acesta: că a apărut în lume cu câteva luni înaintea lui Hristos? Nu; ci prin propovăduirea și preoția sa, prin care a pregătit oamenii să aștepte venirea lui Hristos.

Întreaga sa propovăduire era o chemare a oamenilor la pocăință; toată preoția sa era botezul pocăinței, pentru iertarea păcatelor. Această pocăință, pe care o propovăduia Ioan, trebuie să aibă loc înaintea mărturisirii păcatelor; botezul pe care îl săvârșea Ioan urmează iertării păcatelor.

Pocăința, mărturisirea și botezul cu apă erau săvârșite de către Ioan, dar iertarea păcatelor nu se afla în puterea sa. Numai Hristos putea ierta păcatele. Chiar Ioan a recunoscut și a spus aceasta zicând: „Eu vă botez cu apă...dar...El vă va boteza cu Duh Sfânt și cu foc” (Luca 3, 16).

Prin aceasta Ioan a arătat că el, cu botezul său, doar pregătea oamenii pentru botezul lui Hristos. Botezul lui era mai mult un simbol și adevăratul botez era al lui Hristos, prin care omul se curăță de păcate și se

face o făptură nouă, este făcut fiu al lui Dumnezeu prin adopție și se numără printre cetățenii drepti ai Împărăției cerești.

Ioan, proorocul din pustie, cunoștea cele mai ascunse adâncimi ale firii omului: toate slăbiciunile, aplecările spre rău și firea schimbătoare. El a învățat aceasta în timpul celor treizeci de ani de singurătate în pustie.

Cunoscându-se pe sine însuși, el a ajuns să cunoască întreaga lume și tot ceea ce se poate întâmpla – și se întâmplă în ea. Lupta sa biruitoare cu sine însuși, i-a adus o cunoaștere fără margini a firii omului. De aceea el vine acum înaintea oamenilor cu libertatea unei birunțe.

Cunoașterea sa nu a venit din cărți, ci este nemijlocită, de la Dumnezeu, prin propria sa aflare și trăire. Înseamnă că propovăduirea sa are un caracter foarte pământesc. El nu are încredere în cuvântul oamenilor. Chiar atunci când un om se mărturisește cu sinceritate și își arată în chip curat pocăința pentru păcatele pe care le-a săvârșit, Ioan nu-l crede de îndată, pentru că el cunoaște slăbiciunea și schimbarea firii omului.

Ioan știe aceasta și se străduiește din toate puterile să lămurească deplin faptul că cei ce se pocăiesc trebuie să vină cu fapte în sprijinul vorbelor lor. Prin îngăduința îndelungată, păcatul s-a făcut un obicei. Acum, faptele cele bune trebuie să se facă obișnuite și aceasta se poate întâmpla numai prin îndelunga trăire în faptele cele bune.

Petru Damaschinul spune: „Obiceiurile cele bune și cele rele sunt combustibilul timpului așa cum este lemnul pentru foc”. Așadar, Ioan, privind cu îndoială pe cei ce se pocăiesc „pe moment”, strigă către ei: „Faceți, dar, roade vrednice de pocăință!” (Luca 3, 8).

Ioan le strigă fariseilor, saducheilor și cărturarilor mândri ai Ierusalimului, care sunt lăudați, fiind urmași ai lui Avraam: „Nu începeți a zice în voi înșivă: Avem tată pe Avraam, căci vă spun că Dumnezeu poate și din pietrele acestea să ridice fii lui Avraam” (Luca 3, 8). Gândurile păcătoase și cugetarea păcătoasă lăuntrică sunt rădăcina răului ascuns din om, de la care urmează tot păcatul slobod. La ce ajută cuvintele de pocăință, dacă un om continuă, în inima lui, să gândească și să vorbească rău?

Gândurile rele și cuvintele urâte din lăuntru nostru nu sunt numai gânduri și vorbe, ci fapte rele, înainte de a se arăta ele în afară ca fapte rele. Un șarpe cu venin în dinți este un șarpe veninos, indiferent dacă

mușcă sau nu; chiar și atunci când nu mușcă tot șarpe veninos este și nu un porumbel nevinovat.

Cuvintele „Dumnezeu poate și din pietrele acestea să ridice fiii lui Avraam” au multe înțelesuri. Dumnezeu are într-adevăr puterea să facă pentru Sine oameni din piatră, cum și când dorește El. Și astfel, Ioan le arată înțelepților poporului din Ierusalim pe oamenii simpli, plini de căință pe care ei nu-i puteau suferi, ca pe niște morți și pietre nelucrătoare.

Din acești oameni simpli, Dumnezeu urmează să ridice către El Apostoli, Evangheliști, sfinți și biruitori; și pe înțelepții poporului, care strălucesc ca o lumină pământescă, trecătoare și mincinoasă, Dumnezeu îi va alunga, dacă nu aduc roade vrednice de pocăință.

Dumnezeu mai poate să-i schimbe în slujitori ai Săi pe necredincioșii care se pleacă în fața lemnului și pietrei fără de viață. În deșert calcă peste înțelepții lui Israel, ca peste lucruri necurate și nevrednice pentru cer și pământ; dacă aceiași înțelepți nu se arată, prin lucrările lor, a fi copii ai lui Avraam, întocmai ca dreptul și credinciosul Avraam.

Dumnezeu va face slujitori credincioși din păgâni, așa cum păgânii au făcut zei din piatră. Și în cele din urmă, înțelepții lumii acesteia să nu se grozăvească cu cunoașterea legilor pământești și a legii lui Dumnezeu, atâta vreme cât inimile lor sunt învățate ca piatra.

Într-adevăr, cât timp inimile lor se află în această stare, mințile lor, care sunt pline peste măsură cu toate felurile de cunoștințe, îi vor duce în chip nemijlocit în focul cel veșnic. Ei s-au obișnuit să aprecieze că învățarea de unul singur este de mare vrednicie, negândindu-se de loc la inimă – fiind chiar mândri de învățarea inimilor lor.

Dar Dumnezeu poate folosi inima ca punct de plecare pentru mântuirea omului – inima și nu mintea – așa cum a spus Domnul prin proorocul: „Vă voi da inimă nouă și duh nou vă voi da; voi lua din trupul vostru inima cea de piatră și vă voi da inimă de carne” (Iezechiel 36, 26). O mare de învățătură nu era în stare să înmoaie inimile lor.

Dar Dumnezeu poate înmuia inimile celor ce se pocăiesc cu adevărat. Așa cum se topește ceara de fața focului, prin harul Său, El va lumina mințile lor cu toată cunoașterea care le este de folos, încălzindu-le și luminându-le inimile credincioșilor Săi.

Astfel, Ioan îi învață pe „cărturarii” îndărătnici ai Ierusalimului, că ei ar trebui să arate în cărțile lor, po-

căința lor cea curată. Și cea mai mare lucrare pe care ar putea-o face acești oameni mândri și disprețuitori față de alți oameni, ar fi să se lepede de gândirea lor semeață și de zicerea din inima lor, că ei sunt copiii lui Avraam.

De la alții, Ioan cere alte roade de pocăință, ca de exemplu: „Cel ce are două haine să dea celui ce nu are și cel ce are bucate să facă asemenea” (Luca 3, 11). Ioan știe că aceștia care se pocăiesc sunt împresurați de obiceiuri rele: că, având două haine, ei vor umbla după o a treia; că, având mai multă hrană decât le este de trebuință, ei nu o vor împărți cu săracii, ci vor aduna și mai multă.

De aceea, el îi aduce în situația de a deprinde obiceiuri noi: de a face milostenie, de a ajuta pe cei săraci, de a dăru și de a împărți, pentru ca inimile lor strâmte să se deschidă și să simtă dragostea frățescă a omului și pe cea părintească a lui Dumnezeu, în care Cel Care este mai puternic decât Ioan, îi va trece prin botezul cu Duhul Sfânt și cu foc.

Ioan spune vameșilor despre alte roade de pocăință, nimerite pentru felul lor rău de a se îmbogăți, luând de la oameni mai mult decât măsura pe care o cerea legea. Acest obicei s-a înfipt adânc în inima lor, așa că ei, prin bogățiile pe care le dobândiseră, erau la fel de mândri cum erau înțelepții Ierusalimului de înțelepciunea lor; atât unii, cât și alții se bizuiau pe nedreptate. Cum și-ar fi putut arăta mai bine pocăința, decât lepădându-se de aplecările lor cele rele și îmbrățișând litera legii? De aceea înțeleptul Ioan le dă lecurile potrivite pentru boala lor.

Ce îi sfătuiește Ioan pe soldați să facă? „Să nu asupriți pe nimeni, nici să învinuiți pe nedrept și să fiți mulțumiți cu solda voastră” (Luca 3, 14). Iarăși, leacul potrivit pentru boală. Un om înarmat nu este pregătit decât pentru război. Armele îl îndeamnă la aceasta. Pentru a săvârși o faptă de război, el trebuie să plăsmuiască o închipuire pentru îndreptățirea acesteia, atât pentru propria sa conștiință, cât și pentru lume: de aici, înseamnă că un om înarmat obișnuiește să defăimeze pe alții și se plânge că primește bani puțini. Pentru ca pocăința unui soldat să dea roadă îndelungată, el trebuie să se lepede de aplecările sale cele rele: război, defăimare și nemulțumire pentru leafa sa.

Tot ceea ce sfătuiește Sfântul Ioan pentru roadă de pocăință, nu este destul pentru mântuirea sufletului de păcat, dar este destul pentru a-i învărednici pe oameni să se arate în fața lui Hristos. Apoi, menirea

Înaintemergătorului era de a-i atenționa pe oameni, chiar și într-o mică măsură, ca să se curățească și să se facă vrednici să se arate înaintea feței Dumnezeiești a Mântuitorului.

Văzându-l pe înfricoșătorul prooroc, către care se îmbulzea tot pământul Iudeii și al Ierusalimului și ascultându-i strigătele neștiute de îndemnare și înfricoșare cu securea și cu focul, oamenii îl întrebau: „Cine ești tu?”. „Nu ești tu Hristosul care trebuie să vină?”. „Nu sunt eu Hristosul”, a fost răspunsul lui Ioan. „Ești Ilie?”. „Nu sunt”. „Dar cine ești?” (Ioan 1, 20-23). „Eu sunt glasul celui care strigă în pustie: Îndreptați calea Domnului!”.

Și Ioan a recunoscut și a mărturisit cu smerenie: „Cel Care vine după mine, Care înainte de mine a fost și căruia eu nu sunt vrednic să-I dezleg cureaua încălțămintei” (Ioan 1, 27).

Hristos vine să-i învețe pe oameni smerenia, pe care ei o uitaseră și ascultarea, pe care ei o încălcase. El ne dă o pildă desăvârșită de smerenie și ascultare față de Tatăl ceresc. Și Înaintemergătorul Său ne învață prin pildele sale de smerenie și ascultare – prin smerenia și ascultarea sa, fără de păcat față de Hristos.

Oamenii care nu au smerenie ori ascultare, nu au nici un fel de înțelepciune ori dragoste. Și cel care nu le are pe acestea nu-L are pe Dumnezeu. Și cel care nu-L are pe Dumnezeu nu se are nici pe sine, ci este ca

și cum nu ar exista, aflându-se în întuneric și în umbra morții.

Dacă cineva dintre noi ar spune: Hristos este o pildă desăvârșită pentru mine; nu pot privi la El – atunci există Ioan Înaintemergătorul care este, ca un om obișnuit, mai aproape de muritori.

Să privească la smerenia și ascultarea lui Ioan. Dar, vai, dacă un om nu vrea să lucreze binele, el va găsi mereu o pricină pentru aceasta. Dar cel care caută să arunce lumină asupra existenței sale jalnice pe pământ, o va găsi cu bucurie în steaua lui Ioan Înaintemergătorul.

Acesta este un om fericit, căci steaua aceea, întocmai ca și steaua care i-a condus pe craii de la răsărit până la Betleem, îl va conduce la Soarele cel mai strălucitor, Domnul nostru Iisus Hristos, care este lauda îngerilor și mântuirea oamenilor, acum și pururea și în vecii vecilor.

De aceea Lui I se cuvine slava și închinăciunea, dimpreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, Treimea cea Deoființă și Nedespărțită, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

*Sfântul Nicolae Velimirovici,
Predici, www.ortodox.md*

CUVÂNT DE LA PĂRINȚI

„Fiți, dar, voi desăvârșiți, precum Tatăl vostru Cel ceresc desăvârșit este” (Matei 5, 48)

Iubiți credincioși,

Dumnezeiasca Evanghelie de astăzi vorbește în chip luminat despre aspra și îngereasca viață a Sfântului slăvitului prooroc Ioan Botezătorul și Înaintemergătorul care, după mărturia Domnului „Este cel mai mare om născut din femeie și cu adevărat prooroc și mai mult decât prooroc” (Luca 7, 26-29). Întrucât chipul Sfântului Ioan Botezătorul este chipul omului desăvârșit, voi vorbi astăzi despre desăvârșirea creștină, după a mea slabă putere.

Zice Sfântul Maxim Mărturisorul: „Mulți sunt cei ce vorbim, dar puțini cei ce facem. Însă nimenea nu trebuie să strice cuvântul lui Dumnezeu pentru negrija sa proprie, ca să-și mărturisească neputința sa și să ascundă adevărul lui Dumnezeu. Aceasta ca nu cumva să ne facem vinovați, pe lângă călcarea porun-

cilor, și de răstălmăcirea cuvântului lui Dumnezeu” (Filocalia, vol. II, Sibiu 1945, p. 114).

Deci, mângâindu-mă cu mărturiile de mai sus și nădăjduind la mila și puterea cea fără margine a Preabunului nostru Dumnezeu, am îndrăznit să vorbesc puțin despre desăvârșirea omului, măcar că eu nici cu vârful degetului nu m-am atins prin lucrare de aceasta. Mai întâi, o întrebare: ce este desăvârșirea? La aceasta voi răspunde nu cu cuvintele mele ci cu ale Sfinților Părinți. Astfel Sfinții Calistrat și Ignatie zic: „Desăvârșirea omului sau nepătimirea este același lucru” (Filocalia, vol. VIII, București, 1979, p. 191-192). Iar Sfântul Ioan Scărarul, zice: „Desăvârșirea este învierea sufletului înainte de cea a trupului și a doua treaptă după cea a îngerilor în cunoștința cea desăvârșită a lui Dumnezeu” (Filocalia, vol. IX, București, 1980, p. 418-419). Sfântul Simion Noul Teolog arată că desăvârșirea este a patra treaptă duhovnicească, zi-

când: „La aceasta se adaugă a patra treaptă și schimbare de vârstă duhovnicească. Ea este a bătrânului și a celui albit la păr și constă în ațintirea neabătută a privirii către cele dumnezeiești.” (Filocalia, vol. VI, București, 1979, p. 538).

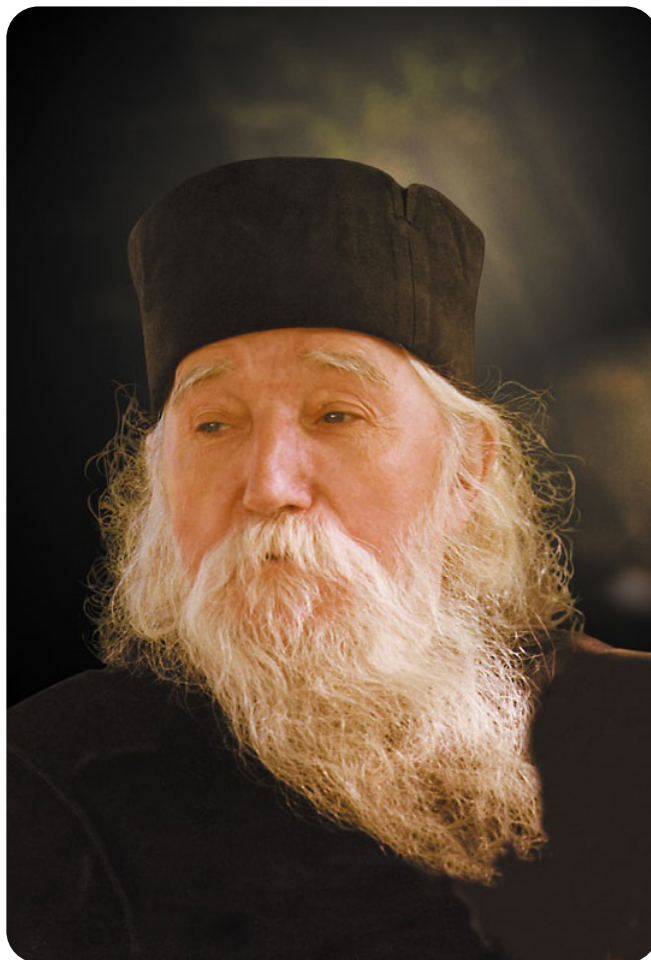
Sfântul Vasile cel Mare, zice: „Cel ce s-a făcut iubitor de Dumnezeu și dorește să aibă cât de puțin nepătimirea Lui, și pofteste să guste cât de puțin din sfințenia Lui, precum și din bucuria și veselia ce se naște din aceasta, să se străduiască să-și depărteze gândul de la toată patima materială care îi tulbură sufletul; să privească cu ochi curați, neumbriți, la cele dumnezeiești și să se facă locaș nesăturat al luminii de acolo. Adică, omul desăvârșit este locaș al Bunului Dumnezeu care dorește să cuprindă cât mai mult pe Dumnezeu.”

Iar Sfântul Isaac Sirul spune despre nepătimire: „Nepătimirea nu înseamnă a nu mai simți patimile, ci a nu le mai primi” (Idem, p. 189). Sfântul Diadoh al Foticeei zice: „Nepătimirea înseamnă nu a fi fără de patimi, căci așa ar trebui, după Sfântul Apostol Pavel, să ieșim din lume (I Corinteni 5 10); ci, fiind războiți, să fim și să rămânem nebiruiți” (Idem, p. 191).

Sfântul Maxim Mărturisitorul zice: „Nepătimirea este starea pașnică a sufletului, datorită căreia este greu mișcată spre păcat” (Idem, p. 192).

Sfinții Părinți ne mai arată că prin „îndumnezeire” sau desăvârșire, încetează lucrarea naturii umane și este înlocuită cu lucrările dumnezeiești, atributele naturale fiind copleșite de slava dumnezeiască. Astfel Sfântul Maxim Mărturisitorul spune: „Sufletul devine ca un Dumnezeu, odihnindu-se prin participarea la harul dumnezeiesc de toate lucrările sale mintale și sensibile și odihnind deodată cu sine toate lucrările naturale ale trupului care se îndumnezeiește împreună cu sufletul în proporție cu participarea lui la îndumnezeire, așa încât, atunci se va arăta numai Dumnezeu, atât prin suflet cât și prin trup, atributele naturale fiind biruite de prisosința slavei!” (Pr. Prof. D. Stăniloae, *Morala creștină*, vol. 3, 1981, 313-314).

A doua întrebare: oare desăvârșirea omului drept pe pământ este cu totul desăvârșită? Și la această întrebare ne răspund Sfinții Părinți, zicând: „Cei nepătimitori întinzându-se peste ei fără să se sature, urmăresc desăvârșirea fără sfârșit (nedesăvârșită) ca una ce se ridică pururea peste sine însăși prin adăsurile neostenite ce se înalță neîncetat prin sușurile spre Dumnezeu” (Filocalia, vol. VIII, op. cit., p. 192-193).

Sfântul Cuvios Ilie Cleopa

Sfântul Nil Sinaitul, arătând că sunt două desăvârșiri, zice: „Trebuie să înțelegem două desăvârșiri: Una vremelnică și alta veșnică.” Despre cea dintâi zice Sfântul Apostol Pavel: Iar când va veni desăvârșirea atunci ceea ce este în parte se va desființa (I Corinteni 13, 10).

Când va veni desăvârșirea, înseamnă că aici pe pământ nu putem cuprinde desăvârșirea dumnezeiască. Și iarăși, două desăvârșiri cunoaște Sfântul Apostol Pavel și știe pe același om desăvârșit. Pentru viața de față îl numește desăvârșit, iar față de cel cu adevărat desăvârșit îl numește nedesăvârșit. De aceea zice: „Nu că am luat răsplată ori sunt desăvârșit” (Filipeni 3, 12). După puțin zice: „Câți suntem desăvârșiți aceasta să gândim” (Filipeni 3, 15). Sfântul Ioan Scărarul zice: „Desăvârșirea celor desăvârșiți este nedesăvârșită” (Filocalia, vol. IX, 419). Încă și Sfântul Macarie cel Mare zice: „Nimeni nu ajunge desăvârșit în veacul de acum că atunci n-ar fi arvună ceea ce se dă aici.” Și iarăși: „Știu pe mulți, și mă număr și eu printre aceștia, prin experiență, și știu bine că nimeni nu este desăvârșit aici; chiar de ar ajunge cu totul nematerial și s-ar uni aproape cu Bunul Dumnezeu, păcatul merge

în urma lui și niciodată nu piere cu desăvârșire înainte de moarte” (Filocalia, vol. V, p. 227-228).

Iubiți credincioși,

Dacă ați ascultat cu atenție cele ce s-au vorbit până aici, ați înțeles ce este desăvârșirea omului pe pământ și că toată desăvârșirea omului în această viață își are nedesăvârșirea ei. Dar cum se poate una ca asta, ca să fie cineva desăvârșit și în același timp să fie și nedesăvârșit? Iată cum. Desăvârșirea oamenilor, mai ales în fața Ziditorului, este prea neînsemnată desăvârșire. Pentru că oricât s-ar desăvârși cineva prin darul lui Dumnezeu în viața aceasta, el pururea se află la început de desăvârșire, în creștere în cele duhovnicești. Deoarece omul drept și sfânt, după ce a trecut din viața aceasta în veacul viitor, el merge pururea spre o desăvârșire mai înaltă. Căci în veacul viitor și sfinții și îngerii merg dintr-o măsură de cunoaștere a slavei lui Dumnezeu în alta, după mărturia Duhului Sfânt care zice: „Merge-vor din putere în putere” (Psalm 83, 8) (Filocalia, vol. VII, p. 339-340). Așa merg din slavă în slavă sfinții lui Dumnezeu, până la măsura plinirii lui Hristos, după cum arată Sfântul Apostol Pavel: „Până vom ajunge toți la unitatea credinței și a cunoașterii Fiului lui Dumnezeu, la starea bărbatului desăvârșit, la măsura vârstei deplinătății lui Hristos” (Efeseni 4, 13).

În acest fel stând lucrurile, trebuie să înțelegem clar, că desăvârșirea omului în viața de acum își are nedesăvârșirea ei, deoarece cel desăvârșit pururea însetează după mai multă desăvârșire, pentru că cei nepătimitori pururea se întind spre vârful cel dorit al desăvârșirii fără să se mai sature. Prin aceasta ei fac desăvârșirea lor nedesăvârșită, deoarece bunătățile veșnice, după cum am zis, n-au hotar. „Omul duhovnicesc se desăvârșește în veacul de acum, pe măsura puterii omenești, iar față de oceanul cel fără de margini al desăvârșirii dumnezeiești el pururea este la început de desăvârșire, fiindcă niciodată nu poate cuprinde pe deplin nemărginirea desăvârșirii” (Filocalia, vol. IX, p. 419, nota 933).

Iată dar pentru care pricină și Marele Apostol Pavel zice că: „desăvârșirea noastră este în ceruri” (I Corinteni 13, 10; Evrei 11, 40; 12, 23). De aceea, în această viață, oricât de sporit ar fi omul în cele duhovnicești, este numai la început de desăvârșire.

Dar oare desăvârșirea omului pe pământ este obligatorie tuturor? Și oare numai cei desăvârșiți se pot mântui? La această întrebare vom putea răspunde

dacă ne vom aduce aminte de cuvintele Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Care a zis către tânărul bogat care L-a întrebat: „Ce să fac ca să moștenesc viața de veci?” (Matei 19, 16). La această întrebare Mântuitorul i-a răspuns: „De vrei să intri în viață, păzește poruncile lui Dumnezeu” (Matei 19, 17). „Iar de vrei să fii desăvârșit, du-te, vinde-ți averile tale și dă-le săracilor, apoi ia-ți Crucea și urmează Mie” (Matei 19, 21). De aici înțelegem destul de clar că porunca Mântuitorului pentru desăvârșire este lăsată la voia omului.

În alt loc zice Domnul: „Eu am venit ca viață să aibă și mai mult să aibă”, adică cel ce vrea să se mântuiască, să păzească poruncile lui Dumnezeu, iar cel ce vrea să aibă și mai multă viață, adică să fie desăvârșit, acela trebuie să părăsească toate ale lumii și să urmeze lui Hristos cu multă răbdare și lepădare de sine până la sfârșit. De se va urca cineva la treapta cea mai înaltă a desăvârșirii rămâne la voia lui. Așadar să înțelegem că desăvârșirea este lăsată la voia și silința omului, spre a lui mai mare răsplată și a avea răsplata în cer!

Acum să ne întrebăm prin ce virtute poate ajunge omul la desăvârșire și care sunt virtuțile de temelie ale celor ce vor să fie desăvârșiți? La această întrebare ne răspunde preaîndumnezeitul la minte, Sfântul Grigorie Palama care, în această privință, zice: „Virtutea rugăciunii curate este începutul unirii noastre cu Dumnezeu, căci rugăciunea este legătura fapturilor raționale cu Făcătorul. Dar unirea cu Dumnezeu, adică desăvârșirea, este mai presus de rugăciunea curată. Desăvârșirea înseamnă dragoste desăvârșită și aceasta nu o dă omul de la sine, ci vine de la Dumnezeu.”

Așadar dragostea desăvârșită către Bunul Dumnezeu este temelia celor desăvârșiți. Însă nimeni nu ajunge la această dragoste, decât prin curăția cea curată. Acest lucru îl arată și Sfântul Maxim Mărturisitorul, zicând: „Toate virtuțile ajută minții să urce la dragostea de Dumnezeu, dar mai mult decât toate ajută rugăciunea curată, căci prin aceasta zburând către Bunul Dumnezeu iese afară din toate cele ce sunt” (Filocalia, vol. II, 1945, p. 39).

Rugăciunea curată ajută foarte mult omului să câștige dragostea de Dumnezeu, iar dragostea este „desăvârșirea.” Despre aceasta spune Sfântul Maxim Mărturisitorul: „Cel desăvârșit în iubire și ajuns la culmea nepătimirii nu mai cunoaște deosebirea între al său și al altuia, sau între a sa și a alteia, sau între credincios și necredincios, între rob și slobod sau, peste tot, între bărbat și între femeie. Ci este ridicat mai presus de ti-

rania patimilor și, cugetând la firea cea una a oamenilor, privește pe toți la fel și are față de toți aceeași dragoste. Căci nu mai este în el elin sau iudeu, nici bărbat sau femeie, nici rob sau slobod ci în toate și în toți este Hristos” (Idem, p. 615).

Încă și Isaac Sirul arătând că prin rugăciune câștigă omul dragostea de Dumnezeu, zice: „Dragostea este din rugăciune.” (....)

Să punem început bun de pocăință, de împăcare, de înnoire duhovnicească a vieții noastre, prin toate faptele bune, dar mai ales prin rugăciune și iubire care formează cea mai scurtă cale a desăvârșirii noastre în Iisus Hristos, Mântuitorul lumii, Căruia I se cuvine slava, în vecii vecilor. Amin.

Arhimandrit Cleopa Ilie

Despre chipul omului desăvârșit

<https://paginiortodoxe2.tripod.com>

GANDUL ZILEI

”Spune tu păcatele tale întâi, ca să te îndreptezi !!

ISAIA 43,26